

Rok 2040 v našej obci

V čase prázdnin vznikol spontánny nápad – spýtať sa našich občanov: „Ako a kde vidíte Stankovce, obec, v ktorej bývate, o dvadsať rokov?“ Otázku sme položili dospelým obyvateľom, ale aj mladej generácii, menovite žiakom miestnej školy. Odpovede boli veľmi zaujímavé, a tak vám v dnešnom čísle ponúkame odpovede najmladších obyvateľov obce.

„Naša obec je krásna, čistá. Je tu akýsi pokoj, klud. Dokonca aj obyvatelia sú spokojní. Cez obec prechádza oveľa menej nákladných áut ako kedysi. Cesty sú opravené, takisto aj chodníky. Mladí ľudia sa stretávajú vo veľkom športovom centre. Konečne je tu aj menej pohostinstiev. Som veľmi spokojná, pretože už máme v obci aj kino. Do neho chodíme nielen večer, ale aj počas vyučovania. Obnovené je aj poľnohospodárstvo, ktoré zamestnáva hromadu ľudí. Stále je na predaj veľa pozemkov, takže sa sem hrnie množstvo ľudí, a tým sa obec rozrastá i naďalej.“ - **Nikola Krúpová, 7. A**

„Dúfam, že o 20 rokov sa ľudia zmenia k lepšiemu. Zmení sa aj obec. Vzniknú nové miesta plné zelene, kde si budú môcť ľudia oddýchnuť. Páčilo by sa mi, keby bola v obci plaváreň.“ - **Rastislav Kubaloš, 7. A**

„O 20 rokov sa Stankovce rozrastú o ďalších obyvateľov. Bude viac pracovných príležitostí a platy sa tiež zvýšia. Cez dedinu bude prechádzať cyklistická trasa, kludne až do Trenčína. Konečne bude koniec koronavírusu a žiadne rúška sa nebudú nosiť.“ - **Nikola Jankujová, 7. A**

„Ako si predstavujem Stankovce o 20 rokov? V obci bude viac novej technológie, nových budov a domov. Podľa mňa bude vynovená aj škola s lepším nábytkom. Pribudnú cyklotrasy, lepšie cesty a chodníky. A možno aj nový park s lavičkami. Dúfam, že stále tu bude viac zelene ako asfaltu. Ktovie, možno sa zo Stankoviec stane malé, útulné mestečko.“ - **Sára Kolláriková, 7. A**

„Svoju obec vidím o 20 rokov veľmi moderne. Na obecnom úrade nebudú obyčajné schody, ale eskalátory. Namiesto poľa bude letisko.“ - **Ján Zaťko, 6. A**

„O 20 rokov budem v obci starosta. Miesto základnej školy bude obchodné centrum. Všetci v dedine budú mať lietajúce autá.“ - **Filip Hovorka, 6. A**

„Vidím svoju obec, aká bude o 20 rokov. Bude krásna, taká ako teraz. Ľudia budú navštevovať kino, malé divadlo, ale aj múzeum. V ňom bude bohatstvo Stankoviec - starodávne kroje, nábytok, staré nástroje, všetky zvyky našich starých mám.“ - **Lea Masárová, 7. A**

„O 20 rokov vidím obec ako prosperujúcu, rozvíjajúcu sa. Nielen s obyvateľmi, ale aj technikou, ekonomikou. Dúfam, že krásna príroda okolo obce zostane naďalej neporušená. Bude tu aj veľké športové centrum. Kultúra a pamiatky obce budú zachované aj naďalej.“ - **Dávid Seriš, 7. A**

„V obci pribudne veľký zábavný park. Pri obecnom úrade sa postaví plaváreň. Pribudne aj útulok pre všetky zatúlané zvieratá. A všetky veci v obchode budú za 1 euro :).“ - **Aneta Thurská, 6. A**

„O pár rokov bude modernou obcou. Bude sa pokračovať s výstavbou bytoviek, čo bude znamenať viac obyvateľov pre dedinu. Keďže bude viac obyvateľov, bude sa dariť aj obchodom, vystavajú sa aj nové firmy. V celej obci bude na dosah verejná wifi.“ - **Petra Janíková, 7. A**

Tuto cestou chceme poďakovať vedeniu školy a menovite pani učiteľke Alžbete Jurigovej s pomocou pri získaní odpovedí žiakov, ktoré nás veľmi zaujali a potešili srdcia svojou úprimnosťou. V budúcom čísle prinesieme odpovede dospelých obyvateľov obce.

Redakčná rada, Alžbeta Jurigová

Pomaly d'alej zájdeš!

Páli nás

Naši predkovia vravievali: „Neponáhľaj sa tak, pomaly d'alej zájdeš!“ Len tak poznáš hodnoty a krásy života! V tomto čase, keď sme vystavení rizikám pandémie - viac ako inokedy používame našich motorových miláčikov na spoznávanie a objavovanie krás Slovenska. Ved' na to sú určení.

Nestačím sa ale čudovať rýchlosti, s akou prefercia rýchle automobily, motorky, štvorkolky nielen po hlavných cestách, ale i po bočných uliciach v našej obci. Pri príšerných rachotiacich zvukoch, ktoré pritom vydávajú tieto stroje, si každý súdny človek zapcháva uši a uteká do bezpečia. Čo ale deti, ktoré sú už čiastočne na hluk pripravené, pretože hlučná hudba, videohry so strieľaním a mohutnými detonačnými efektmi im nie sú neznáme... A naviac slúchadlá s počúvaním hudby v ušiach... Stihnú alebo nestihnú uskočiť pred blížiacim sa monštrum? A čo ma najviac prekvapuje je – že v drahých a výkonných

vozidlách ženúcich sa osemdesiatkou cez našu obec, na sedadle spolujazdca sedia mladé dievčatá, prípadne mladé ženy. A vzadu deti – v bezpečnostných pásoch alebo bez nich... Na čo myslia títo spolujazdci? Netrúfnu si povedať vodičovi: „Spomal', ideš rýchlo!“ Boja sa, aby nestratili „glanc“, imidž...? Alebo si nevážia ľudský život svoj i tých, za ktorých sú zodpovední? Budú mať šancu objavovať krásy prírody i v budúcnosti?

Nie vždy riskantné šoférovanie zachráni dobré brzdy, nie vždy majú vodiči toľko skúseností a duchapritomnosti vhodne reago-

vať v neočakávaných situáciách... Neskoro je potom odriekať: „To som nechcel, to som nechcel!“ Príkladov s tragickými následkami i v našej obci máme dosť. A pozostalým ostávajú len oči pre plač a neuhasínajúci žiaľ nad stratou mladého človeka, ktorý mal celý život pred sebou.

Nenachádzam odpovede na tieto otázky. Možno tieto slová nájdú u niektorých „tzv. vodičov“ svoje miesto na zamyslenie sa nad hazardom so životom vlastným i so životmi tých, za ktorých by mali byť zodpovední.

Ján Hlások

Nohejbalový turnaj - 1. ročník

Aktivita

Dňa 15. augusta 2020 sa uskutočnil 1. ročník nohejbalového turnaja. Proti sebe sa postavilo 12 družstiev (družstvo = traja členovia) v dvoch skupinách. Nechýbalo tradičné občerstvenie v podobe pívka, gulášu a ďalších pochutín.

Časovo náročné zápasy sa odohrávali za priaznivého počasia. O súboje nebola núdza, nikto sa nepoddával.

Z turnaja vzišli nakoniec nasledovní víťazi:

1. miesto - Opálené mašiny

(Šedivý R., Vlk. P., Svatík M.)

2. miesto - Žandári

(Zverbík J., Berko J., Mikulínek M.)

3. miesto - Ružoví Panteri

(Breznický L., Hudec M., Benovič M.)

V mene usporiadateľov chcem poďakovať všetkým za účasť.

Pavol Kurtiš

Peter Vlk a Róbert Šedivý

Fotografia dostala život

Pátrali sme

V minulom čísle sme v článku Moje najkrajšie prázdniny zverejnili ako ilustračné foto - fotografiu malých detí s babkou so stohom slamy na chrbte. Fotografia vyvolala veľký záujem medzi našimi čitateľmi, ktorí spoznali viaceré tváre stankovských detí zverejnených na snímke.

Tak sme požiadali pani Brigitu Lahkú a pani Janu Dutkovú o identifikáciu osôb na fotografii. Dozvedeli sme sa, že snímka bola urobená v časti chotára v Malých Stankovciach, ktorému

sa hovorí Hradišťa (blízko vodojemu).

Na snímke je s batohom slamy babka Anna Záhumenská. Pod ňou sedia zľava – Eva Jančová, rod. Porubanová, Zdena Hrušovská, rod. Porubanová, Jana Dutková, rod. Porubanová, Milan Poruban. Nad nimi stojí Anna Macková, rod. Pevná.

Autora fotografie sme sa nedozvedeli, no vek fotografie odhadujeme na cca šesť desaťročí. Sme radi, že sme fotografii vdýkli život cez mená vyfotených. A zaspomínali aj takto na časy minulé.

Redakčná rada

Karate-do a Covidová pandémia

Bleskovka

Požiadali sme Karola Krejčího, vedúceho športového klubu, aby nám zhodnotil aktivity karatistov v čase pandemických opatrení a položili mu otázku, ako ich ovplyvnili?

Karol Krejčí nám povedal: „Dlho som premýšľal, ako mierne napísať, že nás to zaskočilo, ako napokon asi všetkých. Teraz toho ale máme už plné zuby, rozoberáme to pred každým tréningom. Nemáme kde cvičiť, lebo školské telocvične boli pozatvárané, a to úplne nezmyselne!

Stretávame sa na školskom dvore, ale už je chladno a skoro sa stmieva, a tak musíme skracovať tréningy. Pani riaditeľka by nás rada pustila do našich priestorov, ale má zviazané ruky. Priestory, ktoré sme si vybudovali, o ktoré sa staráme a neustále ich zveľaďujeme, zívajú prázdnotou.

Semináre, ktoré každoročne organizujeme,

sme museli zrušiť alebo v lepšom prípade preložiť a upraviť. To, že tu Covid je, už nikdy nevrátime späť a musíme sa s ním naučiť žiť.

Áno, najpravdepodobnejšie to odnesie jedna generácia, ale tak to predsa vždy bolo, či to bol mor alebo čierny kašeľ a iné epidémie, ktoré zasiahli svet. Prestaňme konečne s nezmyselným testovaním a vyhodnocovaním, ktoré uvádza ľudí do paniky.

Ak budeme testovať a vyhodnocovať choroby ako rakovina alebo chrípka, ktoré sú tiež rozšírené po celom svete, zistíme, že čísla týkajúce sa Covidu sú smiešne a opatrenia s ním sú neprimerané. Na to človek nemusí byť odborník, stačí mu na to zdravý sedliacky rozum.

A áno, obmedzuje nás to pri cvičení Karate-do, a to nielen tam, ale aj v osobnom a pracovnom živote. Preto všetkých nabádam, poďme sa správať zodpovedne, a to nie len voči sebe, ale aj voči ostatným, dodržiavajme hygienické pravidlá, nosme rúška tam, kde ich je naozaj treba. Sám som dal ušiť rúška s naším IOGKF logom Ken-kon členom nášho klubu a pri každej príležitosti ich nabádam k ich noseniu.

Ale cvičíme, trénujeme a zdravo sa stravujeme, a tým môžeme posilniť našu imunitu v boji s touto zákernou chorobou. Postavme sa jej zdravým spôsobom života, a tak posilnime naše organizmy, lebo, ako dobre vieme, najzraniteľnejší sú ľudia s oslabenou imunitou.“

Redakčná rada

Tretí ročník Bodovského pedálu

Tento rok sa niesol v znamení koronakrízy a pocítili sme to výrazne aj v našom združení. Zo všetkých podujatí, ktoré sme pripravovali, sa uskutočnil len Bodovský pedál.

Chválime

Bol to už tretí ročník rodinných cyklopretekov. Sme radi, že záujem o toto podujatie z roka na rok narastá. Deň pred pretekmi trochu napršalo a na trati bolo blato a kaluže. Ani to však deti neodradilo. Naopak, užívali si blato aj vodu. Okrem súťaže detí sme zaradili aj preteky pre rodičov, ktoré zožali veľký úspech. Mysleli si, že trať je jednoduchá, ale dala im celkom zabráť. Radosť z medailí teda nemali iba deti, ale aj rodičia. Zaujímavý bol tiež sprievodný program. Náš dvorný DJ Cesto – Peter Chromý sa tak, ako vždy, postaral o zábavnú rozvážku detí pred pretekmi a ako moderátor podal fantastický výkon. V niektorých chvíľach sa nedalo rozoznať, či to baví viac jeho, alebo deti. Každopádne sa skvele zabavili všetci.

Po pretekoch sa mohli deti vyblázniť na skákacom hrade a zasúťažiť si na prekážkovej dráhe. Opäť sa v tomto nedali zahanbiť ani dospelí. Najväčší problém im robilo skákanie vo vreci. Po náročných športových výkonoch niektorým padli vhod tvorivé dielničky a maľovanie na tvár. Pokojná atmosféra ale nevydržala dlho, pretože hasiči z DHZ Trenčianske Stankovce si pripravili súťaž v striekaní vody na terč. Celé to nakoniec skončilo hromadnou oblievačkou, po ktorej nikto neskončil suchý. Takto osviežujúco a veselo sa skončil tohtoročný Bodovský pedál.

Radi by sme touto cestou poďakovali všetkým sponzorom, spolupracovníkom a dobrovoľníkom, bez ktorých by sme toto podujatie pripravovali len veľmi ťažko. Je pekné vidieť, ako spoločne tvoríme z roka na rok kvalitnejšie podujatie po všetkých stránkach.

Radovan Ziegler

Premena územia – DNV Energo

Všimli sme si

UŽ niekoľko rokov patria lány polí za zastavaným územím obce Trenčianske Stankovce, smerom k Bielym Karpatom, do vlastníctva spoločnosti DNV Energo, a. s. . Územie popri častiach obce Rozvadze, Malé Stankovce i Sedličná smerom k rieke Váh v blízkych rokoch prejde zaujímavou premenou svojej funkcie. Majiteľ spoločnosti pán Ing. Ivan Koložváry so svojimi spolupracovníkmi už roky hľadajú ideálnu formu jeho využitia. Bez vedomia obce a súčinnosti s ňou to však nejde.

V akej fáze sa v súčasnosti nachádza zámer investora a majiteľa pozemkov, sme sa spýtali predsedu predstavenstva a zároveň majiteľa spoločnosti DNV Energo, a.s., pána Ing. Ivana Koložváryho.

Vaša spoločnosť patrí medzi najväčších vlastníkov pôdy v našej obci, s akým zámerom ste pristúpili k nadobudnutiu týchto pozemkov?

„Pozemky spoločnosť kúpila v roku 2006. Akceptoval som ponuku na kúpu so zámerom investovania do nehnuteľnosti s priaznivou polohou a následným zhodnotením vložených financií.“

V rokoch 2017 až 2019 sa ste s obcou riešili zámeny pozemkov s cieľom zjednotiť územie a napraviť isté nezrovnalosti v prístupe k pozemkom. Dopadlo to tak, ako ste si predstavovali? Boli ste spokojný s výsledkom rokovaní s obcou?

„Podstatná časť pozemkov bola z ahrnutá do územného plánu obce, avšak dostupnosť územia bola vzhľadom na predpokladaný účel využitia nevyhovujúca. V roku 2017 som v rámci Zmien a doplnkov č.2 k Územnému plánu obce požiadal obec o zámenu pozemkov s cieľom zabezpečenia prístupu a scelenia pozemkov. To bol začiatok mnohých stretnutí so starostom a poslancami obce, na ktorých si každá strana hájila predovšetkým svoje záujmy a predstavy. Nakoniec sme spoločne našli riešenie, pri ktorom obe strany dosiahli to, po čom túžili. V mojom prípade to bol prístup k pozemkom, takže môžem povedať, že s výsledkom rokovaní som bol spokojný.“

Vaše územie je vo veľkej miere riešené v ÚP obce. Veľká časť je riešená regulatívom pre priemyselnú výstavbu, časť pre infraštruktúru, časť ako zóna pre bývanie. Aké sú zábery s týmito lokalitami,

ktoré môžete v tejto chvíli povedať?

„Jednotlivé zóny vytvorené plánovanou infraštruktúrou budú výhradne využívané v zmysle platného Územného plánu. Predpokladám dva väčšie celky napr. logistické centrá, štyri menšie s výmerou cca 1-2 ha, o ktoré je už teraz záujem medzi miestnymi podnikateľmi, ale aj menšia časť pre individuálnu výstavbu.“

Mali sme informáciu, že vaša spoločnosť sa snaží riešiť infraštruktúru v danom území s výhľadom na získanie územného rozhodnutia pre inžinierske stavby, aký je súčasný stav?

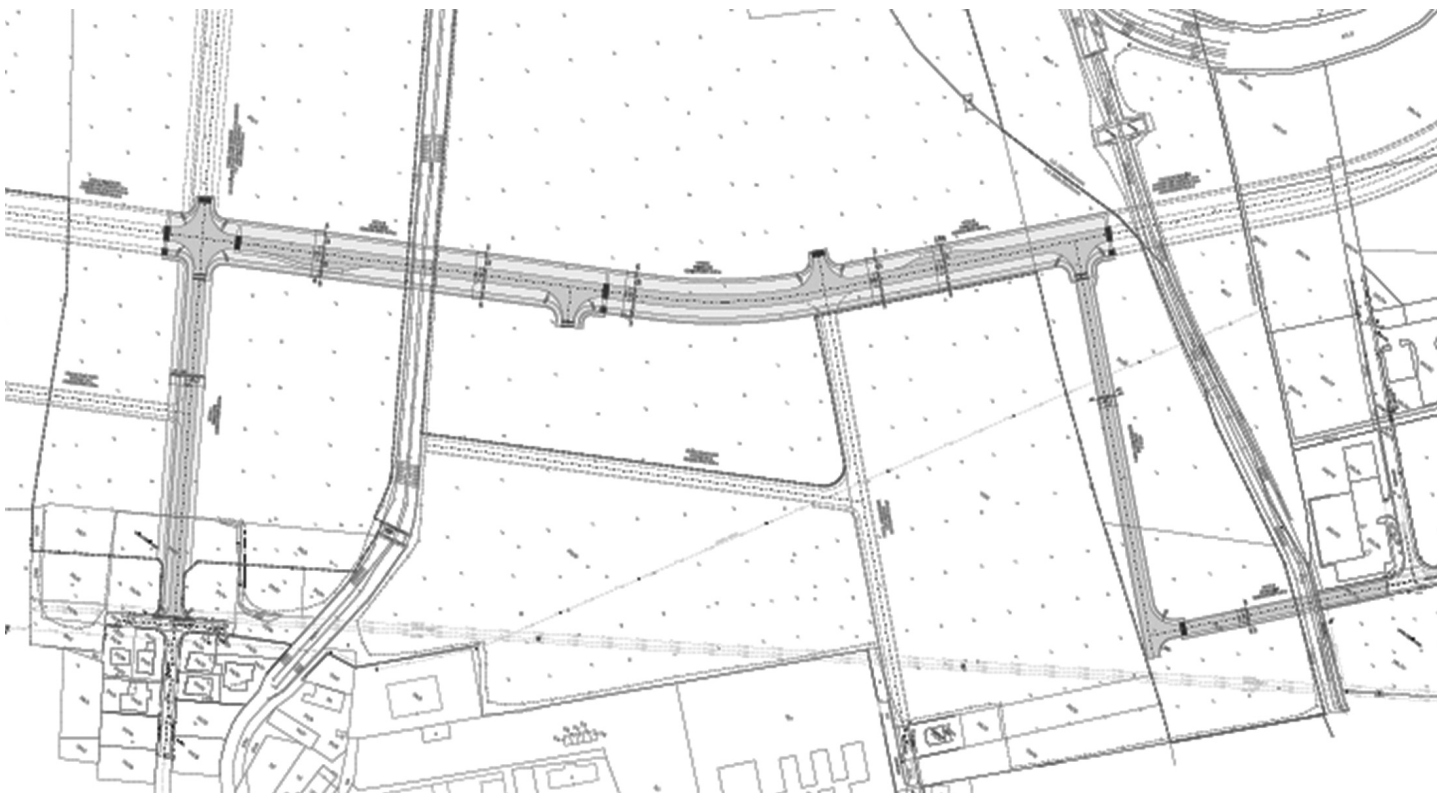
„Rozhodnutie o umiestnení líniovkej stavby „Inžinierske siete DNV“ – Trenčianske Stankovce nadobudlo právoplatnosť dňa 24. 2. 2020.“

Môžu občania Stankoviec v blízkej dobe očakávať nejakú aktivitu na tomto území? Aký máte plán s týmto územím, teda ak ho môžete prezradiť?

„Súčasťou vyššie spomenutého Rozhodnutia sú aj dve vyvolané investície, ktoré zabezpečia požadovanú kapacitu vody a zemného plynu pre riešené územie bez dopadu na súčasný stav. Takže dnes riešim úlohy súvisiace so zabezpečovaním potrebných dokladov pre vydanie stavebných povolení na rekonštrukciu stávajúceho vodovodu a plynovodu.“

Dušan Pevný

DNV ENERGO, a. s.

Osud budovy Zdravotného strediska

Aktualita

Aktuálne sa rekonštruuje jedna z budov vo vlastníctve obce, konkrétne fasáda a strecha. Všetci ju poznáme ako budovu zdravotného strediska. Nás zaujala minulosť tejto budovy, pretože jej využitie malo rôzny charakter. Pod'me sa teda na to pozrieť.

Budova po 2. sv. vojne

S dovoľením pána Slava Tomíka odcitujeme z knihy, ktorej je spoluautorom – „Rozvadze - 800 rokov“ nasledovné: „*Sú doložené tri kúrie v Rozvadzoch. Dve väčšie boli postavené v hornej časti dediny, vedľa cesty do Malých Stankoviec. Prostredná stála na mieste neskoršieho majera (dnes bytovky). S touto kúriou susedila ďalšia (horná), ktorej zástavba siahala až po miesto terajšieho zdravotného strediska. Jej súčasťou bol i kaštieľ, hospodárske budovy...*“ A jedna z nich sa stala budovou, ktorá sa po rôznych prestavbách v povojnových časoch až do dneška, stala súčasníkom známou ako zdravotné stredisko.

V súčasnosti patrí bývala súčasť kúrie do katastra Malých Stankoviec. Ako sme sa dočítali vo vyššie uvedenej knihe, už prví známi majitelia – zemanovia Rozvadskí, si dali meno podľa svojich majetkov a aj jej najznámejší majiteľ, barón Štefan Ruttkay, si po osídlení zvolil prídomok „de Rozvágy“.

V archívnom zázname z roku 1549 sa toto sídlo dokonca uvádza ako „Malostankovská kúria a mlyn“. Čiže predchodca tejto budovy tu stál už v 16. storočí.

Ďalej sa v knihe píše: „*Po vymretí rodu Ruttkayovcov sa stal majiteľom kúrie i všetkých jej pozemkov rod Révayovcov, neskôr Csakyovcov. Posledným zemianskym majiteľom bol v prvej polovici 20. storočia Juraj Kochanovský.*“

„*Budova, z ktorej je dnes Zdravotné stredisko, je bývalým príbytkom majiteľov kúrie alebo poverených správcov veľkostatku Juraja Kochanovského. Po vzniku 1. Československej republiky sa zriaďovali žandárske „četnícke“ stanice. Jedna takáto bola umiestnená v nej. Jej oficiálny názov bol „Četnícka stanica v Rozvadzoch“, píše ďalej spoluautor knihy Slavo Tomík. Čiže budova Zdravotného strediska, ako ju v zadnej časti podľa charakteristických zvislých „šambrán“ poznáme, je minimálne z prelomu 19. a 20. storočia.*

Žandárska stanica v nej bola až do roku 1940. Do budovy sa nasťahoval notariát. Po 2. svetovej vojne a prevzatí moci komunistami sa stala sídlom Národného výboru a agitačným strediskom režimu. Neskôr boli v zadnej časti ambulancie a aj byt pre zdravotnícky personál. Po roku 1972 v prednej, dostavanej časti, sídlil prvý spoločný Miestny národný výbor v Trenčianskych Stankovciach. V zadnej časti bola detská lekáreň.

Po vybudovaní novej budovy Obecného úradu sa v budove striedali rôzne aktivity. Stala sa opäť sídlom polície, rôznych lekárov až sa do nej sústredili všetky zdravotnícke služby v našej obci. Takto ju poznáme aj dnes.

Budova teda prešla rôznymi úpravami. Má svoju históriu a pevne veríme, že s novým „kábátom“ získala aj predĺženie svojej životnosti.

Redakčná rada

Budova po zlúčení obcí

Súčasný stav

Folklór ešte žije!

Chválime

Folklórne dianie v našej obci si už nežije svojím zabehnutým hektickým životom medzi javiskovými skúškami, tanečnými tréningami a množstvom vystúpení. Koronakríza nám narušila pravidelný stereotyp, a tak netrpezlivo čakáme koniec pandémie, aby sme sa mohli vrátiť k predošlému spôsobu života. Je preto pre nás všetkých veľkým potešením, že sa podarila dobrá vec a ďalším kúskom mozaiky do folklórneho diania je nová, ešte tlačiarenskou čiernou voňajúca knižka pani učiteľky Heleny Bočákovvej – „Hry, piesne a tance z Trenčianskych Stankoviec“. Pri tejto príležitosti sme si dovolili položiť autorke niekoľko otázok.

Čo bolo motívom napísať túto knižku?

„Ľudové tradície, zvyky, hry, piesne som využívala počas pôsobenia na tunajšej škole vo folklórnom krúžku „Iskra“ už začiatkom 60-tych rokov. Deti boli aktívne, rady sa učili rôzne neznáme hry, tance, zvyky, riekanky, piesne a iné ľudové prejavy, ktoré som sa snažila v našom folklóre využívať. Každým novým školským rokom s novými deťmi sme cvičili nové pásmo, s ktorými sme vystupovali na rôznych oslavách nielen v škole, ale aj v 4 obciach, ktoré vtedy existovali, a neskôr aj po zlúčení v Trenčianskych Stankovciach. V roku 1989 sme folklórnu skupinu premenovali na Detský folklórny súbor Stankovčan. O prácu v súbore mali naďalej veľký záujem 6-12 - roční žiaci. Projektom bolo naďalej nacvičovať nové výstupy pohybových hier, piesní a tancov na dedine kedysi a oboznámiť s nimi celú verejnosť.“

Počas celého obdobia mala činnosť vo folklóre veľký význam, pretože okrem uchovávanía ľudových tradícií bol v obci často jediným organizovaným zoskupením, ktoré sa aktívne venovalo kultúre. A aby sa naše ľudové tradície zachovali i pre ďalšiu generáciu, najmä pre tú, ktorá bude mať záujem o folklór, oslovilo ma niekoľko ľudí nielen starších, ale aj mladších, aby som knižku napísala. Stalo sa.“

Kde ste čerpali materiály?

„Materiály pre túto činnosť som čerpala predovšetkým z vlastných skúseností, keď sme ako deti museli pomáhať rodičom na poli i všade, kde bolo treba. Najčastejšie bolo pasenie husí, kôz, pri čom sme hrávali rôzne hry, používali riekanky, vyčítanky a hlavne sme spievali. Rôzne materiály som si našťudovala aj v mnohých starších knihách, často už vyradených zo školskej knižnice, napr. Pohybové hry a piesne

Helena Bočáková

z roku 1914, Ľudové spevy z rokov 1950, Ľudové piesne z okolia Trenčína, Ľudové zvyky a obyčaje z nášho regiónu a okolia a iné.“

Komu by mala slúžiť táto knižka?

„Aby sa naše ľudové tradície zachovali, mala by slúžiť predovšetkým mladej generácii, najmä tým, ktorí majú záujem o folklór. Knižku môžu využiť aj mladé mamičky a čerpať z nej riekanky, básničky, vyčítanky, hry koledy, uspávanky a iné piesne pre svoje deti. Knižku môžu rovnako využiť aj hudobníci, ktorí v nej nájdu znotované naše staršie piesne. Ktokoľvek má možnosť si pospomínať na staršie časy v našej obci. Jednotlivé výstupy majú možnosť využívať detské folklórne skupiny, učitelia základných a materských škôl, ktokoľvek...“

Aká dlhá doba bola potrebná k vytvoreniu tejto knižky?

„Keďže som DFS viedla vyše 50 rokov a za celé obdobie som svoje scenáre opatrovala, nedalo mi veľa práce knižku zostaviť. Pracovala som na nej asi 2 roky. Vyše roka trvalo len posúdenie, kritické zhodnotenie zo stany kontrolórov a hlavne hudobníka pána Žiška. No najťažšie bolo pre mňa knihu zdigitalizovať, za to ďakujem Slavkovi Tomíkovi, ktorý mi veľmi pomohol.“ Ďakujem veľmi pekne za rozhovor a prajem ďalšej knižke z Trenčianskych Stankoviec, ktorá vznikla s podporou OÚ Trenčianske Stankovce, FS Rozvadzan a podporovateľov kultúry Jozefa Kutaja, Dušana Pevného a Slávka Tomíka, veľa úspechov nielen na knižnom trhu, ale aj v širokej rodine folkloristov na celom Slovensku.

Vendelín Sedláček

Ako sa tvoria Stridžie dni

Zaujalo nás

Jednou z významných akcií, ktoré rozhybali život v predvianočnom čase v našej obci, boli predstavenia skupiny mladých ľudí a ich detí pod vedením Veroniky Kováčikovej s názvom „Stankovské Stridžie dni“. Predstavenie, ktoré malo premiéru pred dvomi rokmi a konalo sa v Malých Stankovciach pri zvoníčke v rodinnom dome jednej z účinkujúcich, malo úspech vo verejnosti, a tak, prirodzene, očakávajú spoluobčania pokračovanie.

V dnešnej dobe však prežívame zvláštne príbehy vďaka nešťastnej pandémie Covidu, a tak čo bude s tohoročnými Stridžiami dňami nevedia povedať ani samotní organizátori. Napriek tomu, dovolili sme si trochu vyspovedať Veroniku Kováčikovú, spoluorganizátorku tohto kultúrneho podujatia.

Ako sa tvorili takéto Stridžie dni vo vašom podaní?

„Kedže sme iba na začiatku tvorby a neustále navzájom spoznávame osobné limity a skryté rezervy, s ktorými môžeme ďalej pracovať, tvoríme, meníme, dopĺňame aj v priebehu skúšok.“

Kde beriete inšpiráciu a námet?

„Na začiatku to bola už spomínaná „Lucia“, keď som sa jeden rok obliekla do bieleho a urobila som obchádzku po vybraných domácnostiach a obchodoch v našej ulici a pozorovala reakcie ľudí. Hnacím motorom bola tichá a pochmúrna naša ulica počas dní pred Vianocami. Ďalší rok sa ku mne pridali aj deti a ich rodičia a „Luciu“ sme rozšírili a zopakovali. Na súkromnom stretnutí mi jedna z účinkujúcich vnučka napadla, že by sme mohli urobiť predstavenie o predvianočných zvykoch a tradíciách. Ja som s nadšením súhlasila a tam to všetko začalo... Páčia sa mi slovenské zvyky a tradície, pred rokmi ma inšpirovalo jedinečné predstavenie „Betlehemské hry“ s dlhoročnou tradíciou na strednom Slovensku. Bolo to ako návrat do dávnych čias, ktorý sa vám odohrával v jeden moment pred očami.“

Čo vás poháňa k tomu, aby ste svojim divákom predviedli čo najlepší program?

„Úsmev a radosť na tvárach ľudí a hlavne veľký záväzok, že si opäť našli čas a prišli sa pozrieť, čo si nesmierne vážim a chcem im dopriať každý rok krajší zážitok, a preto ma zaujíma hlavne kritika, osobné názory a otvorenosť hostí, ktorí prijali naše pozvanie, pretože tieto ma posúvajú vpred.“

Kto je hlavný scenárista, ako tvoríte dialógy?

„Námet si v hlave „prehodnotím“ na začiatku ja sama, potom pripravím koncept scenára s ohľadom na tradície a zvyky, avšak s rukopisom mne

Veronika Kováčiková

vlastným, ktorý predložím na pripomienkovanie členom našej tvorivej skupiny, aby prispeli svojimi postrehmi a nápadmi.“

Bez koho a čoho si neviete predstaviť tento program?

„Tu je odpoveď jednoznačná. Bez účinkujúcich, ktorí obetujú kúsok nielen zo svojho voľného času, ale aj času, ktorý by mohli tráviť so svojimi rodinami a deťmi, samozrejme divákov a tých ostatných, síce nemenovaných, možno neviditeľných, ale rovnako dôležitých, ktorí nám pomáhajú dotvoriť Stankovské Stridžie dni „stridžiami““

Hlavné hviezdy alebo humorný príbeh z predchádzajúcich ročníkov?

„Myslím, že deťom sa páčila striga a Mikuláš a dospelým, tak to je už otázka pre nich.“

Kedy vás opäť ľudiavidia?

„Ak sa nájdu aj tento rok ochotníci a dovolia to všetky okolnosti, ktoré toho času rezonujú okolo nás, tak radi a s pokorou včas oznámime termín nadchádzajúceho ročníka našim priaznivcom, na ktorých sa už teraz tešíme.“

Dušan Pevný

Zelený strom... (niekde tam určite je)

Na potulkách

Konečne prišlo to ráno, na ktoré sme dlho čakali. Po pár dňoch plánovania ešte v zimných mesiacoch, sme sa ocitli v krásnej prírode Horehronia, v malej a nenápadnej, ale zato na históriu bohatej dedinke Pohorelská Maša. Nie nadarmo si toto tiché miesto vybrala za svoje reprezentačné sídlo rodina významných železiarskych magnátov Coburgovcov, vrátane bulharského cisára Ferdinanda I. Coburga.

Po minuloročnom pešom výstupe sme sa tentokrát rozhodli pre elektro-bicykle. Majiteľ požičovne v Šumiaci Peťo nás čakal v presne dohodnutý čas a my sme si mohli s plne nabitými batériami začať vychutnávať cestu na vrchol. Počasie nám prialo, príjemných 20 stupňov a mierne pod mrakom bolo ideálnych. Už na začiatku sa začali tvoriť menšie skupinky. Raz darmo, tých vpredu hнала snáď túžba po zlatej medaile, Saganovom virtuálnom zelenom drese, ale najpravdepodobnejší variant bola chuť čapovaného pívka na horskej chate v polovičke trasy. Pravdupovediac, ja s Paľom sme tam boli prví. Ale to bolo skôr tým, že prvý úsek výstupu vedie hustým lesom a veľa toho k videniu nie je. Chvíľu po nás prišiel Mates. Keď už

sme nedúfali, že sa k nám niekto ďalší pridá, vyrútila sa zo zákruty Ad'a a za nášho silného potlesku si k nám prisadla. Po slabšej polhodine šliapania do pedálov sme si konečne mohli sadnúť a načerpať sily k záverečnému výstupu. Zatiaľ čo doteraz bola cesta typicky lesná a samý kameň, pred nami bol úsek v oveľa lepšom stave, dokonca asfalt. Bonus k tomu boli výhľady na kus Slovenska – Slovenský raj, Slovenské Rudohorie a Muránsku planinu. Tešili sme sa na Vysoké Tatry a Spiš.... ale...

Ako to už býva na Kráľovej holi zvykom, počasie sa tu nemení zo dňa na deň, ale z minúty na minútu. Ako výstraha mala byť pre nás už menšia prehánka pred chatou. Po ďalších pár metroch sa citeľne ochladilo a nastúpil silný

vietor s mrakmi, našťastie bez dažďa. Ideme ďalej, ako keby nám to počasie pridalo ďalšiu výzvu. Miestami sme nevideli 10 metrov pred seba, o to viac nastupoval adrenalín. Posledných pár metrov to bol už extrém, zo závetria sme prešli priamo proti vetru. Posledné metre a konečne slabé náznaky obrysov budovy vysielачa. „Hurá, dali sme to!“ Neskutočné, v takomto počasí... Stáli sme od seba asi 3 metre a kričali sme od radosti z toho, čo sme dokázali, ale aj z toho, že by sme sa jednoducho inak nepočuli. Silný vietor nám nedovolil stáť na mieste, hmla nám zase prekážala vo výhľade, ale jednoducho v tom momente nám to bolo jedno. Sme na vrchole Kráľovej hole a to bolo pre nás podstatné. Nevadilo nám, že nič nie je vidieť, ani ten povestný „strom zelený“. Jednoducho sme to dali a opájali sme sa eufóriou. Neopísateľný zážitok.

Už sa môžeme vrátiť naspäť. Prvé metre dole sme išli opatrne. Viditeľnosť mizerná, miestami sme len ťažko hľadali krajinu aby sme sa mali čoho držať. Zrazu po pár sto metroch obrysy osoby na bicykli.... Ad'a. Ty si išla za nami hore? Neveriacky sme krútili hlavami. Paráda, tak sme sa otočili naspäť a robili jej asistenciu tých pár metrov znova na vrchol a ticho sme sa modlili, aby nám baterky na tých pár metrov ešte vydržali.

Po návrate naspäť na horskú chatu sme sa konečne stretli všetci šiesti. Už, už sme sa chystali ísť dole do Šumiaca, keď sa spustil silný dážď. Nevadí, vydržíme, len ďalšia prehánka. Omyl, po polhodine sme sa začali na seba pozerať, čo urobíme. Meteorologický radar ukazoval, že to len tak rýchlo neprejde, tak sme sa rozhodli risknúť a pustiť sa dolu do dediny. Premoknutí do nitky sme dorazili prví dvaja do miestneho pohostinstva, kde nám miestna obsluha ochotne požičala uteráky, aby sme sa ako-tak dali do poriadku. Medzitým sme objednali jedlo, dali si niečo na zahriatie a volali na Mašu, aby nám doniesli suché veci na prezlečenie. Dorazili ďalší dvaja a vyčkávali sme na ostatných. Tí ale neprichádzali a na telefón len prišla správa, že zostali v polovici cesty pod jedným prístreškom, pretože začali okolo nich biť blesky. Po pol hodine prišla ďalšia správa, že je to s nimi vážne. Ukázal som ju majiteľovi požičovne, povedal som mu, čo sa deje a ten neváhal, sadol do dodávky a vydal sa za nimi. Našťastie všetko dobre dopadlo a večer na chalupu sme len so smiechom a šťastím spomínali na to, čo sme v ten deň prežili. A zhodli sme sa na jednom – stálo to za to!

Tomáš Sliva

Malostankovská kronika – rok 1945 (záver)

Koniec vojny - 75 rokov

Kvôli pravde treba zaznačiť, že sovietski vojaci nekradli. Ak dačo chceli, tak si to jednoducho vzali. Ich chovanie však budilo strach. Snád' to bol i následok predošlej zlej propagandy, vbíjanej do ľudí celých šesť rokov. Alebo náš nezvyk vidieť ľudí prosto konajúcich, bez vybraných rečí a falošných prosieb. Ako vojaci a na fronte boli medzi nimi všelijakí ľudia. Sem-tam sa pokúšali spraviť násilnosť. Manželku Pavla Tanáča jeden z vojakov postrelil do stehna z pištole. Údajne tam prítomní vojaci mali dajaké bočné úmysly.

Dva dni po oslobodení Trenčína bol nadviazaný styk s utvárajúcim sa Revolučným národným výborom, kde boli dané pokyny na utvorenie Miestneho revolučného národného výboru v tunajšej obci. Poverenie dostal môj priateľ.

Dňa 14. apríla 1945 sa utvoril – vlastne mal prvé zasadnutie MRNV v tunajšej obci. Predsedom sa stal Pavol Tanáč, roľník. Podpredsedom Ján Haško, roľník a tajomníkom ja, Štefan Štukovský, učiteľ. MRNV mal veľmi ťažkú a zodpovednú prácu. Neustále museli zmierňovať prestrelky jednotlivých vojakov a ich žiadosti, riadiť rozvykľaný život obce a pomáhať vojskám. Denne prichádzali vojaci požadovať mužov na pílenie dreva z lesa a na opravu mostov v Trenčíne. Takisto i záprahy pomáhali. Popritom bolo treba previesť jarné práce, ktoré boli zameškané. Pokynov bolo málo, zväčša sa muselo konať intuitívne a i styk s RNV v Trenčíne bol oslabený, takže členovia a činitelia sa často do Trenčína dostali cez neustálu paľbu a veľkými okľukami.

K všeobecnému dobru, na ochranu osobnej a majetkovej slobody, bola organizovaná „Milícia“ z radov miestneho občianstva. Veliteľom bol Štefan Štukovský a zástupcom Ján Rozvadský. Milícia konala veľmi vzorne a svedomite plnila svoje povinnosti. Od prvého dňa jej zriadenia začalo sa obyvateľstvo upokojsť, lebo príchod rumunských vojakov spôsobil paniku,

keďže títo veľmi kradli. Milícia krádeže úplne zastavila. Stanovište mala v škole, kde bola nepretržite služba pre prípad potreby. Členom milície bola vyslovená vďaka za obetavosť a pomoc.

Veliteľ milície často musel zasahovať, z moci usmerňovať, lebo výhovorky na rôzne okolnosti stále narušali ukludňujúcu sa hladinu. Tak raz manželka Jozefa Mahríka pribehla prosiť, aby zachránili jej muža i svokra, lebo prišli traja ruskí vojaci a chcú ich ťažko potrestať i s bývalým starostom Jánom Urbánkom, ako bývalých politických exponentov. Na príchod Štefana Štukovského (odbojár - učiteľ) upustili od vykonania trestu. Avšak menovaný veliteľ sa musel zaviazat, že neujdu a nebudú nič zlého konať.

S príchodom spojeneckých vojsk objavili sa i nové – československé platidlá, ktoré ľud prijímal s väčšou dôverou, ako platidlá bývalého Slovenského štátu. Ako už bolo spomenuté, takmer denne občania pracovali na mostoch v Trenčíne. Povožníci prepravovali rôzny tovar, zásoby streliva i zbrane vojskám.

Vojenské jednotky sa v určitej miere zasobovali z miestnych zdrojov a tu boli najväčšie ťažkosti, lebo denne sa pýtali tie isté veci, obilie, dobytok, ošípané, vajcia, krmivo a zemiaky. Obyvateľstvo poskytovalo, koľko len bolo možné. Neskôr sa však úplne vyrovnalo a požiadaviek ubúdalo, až zanikli.

Štefan Štukovský

Na životoch (okrem Adama Porubana) z miestneho obyvateľstva neutrpel nik. No majetkovej škody bolo. Granáty zasiahli niektoré domy. Najväčšiu škodu utrpel Ondrej Minárik, ktorému granát zabil dve kravy, niekoľko husí, ťažko poškodil maštal' a časť domu. Škoda bola odhadnutá až na 70.000,- Kčs. Ďalšie poškodené domy mal Ondrej Haško, Štefan Horňáček, Ján Zemánek, Štefan Humera, strecha kostola.

Život po skončení vojny v Európe prijalo občianstvo veľmi radostne. Po dlhých šiestich rokoch konečne zaznelo slovo „mier“. Dost' krvi vytieklo, veľa bolo obetí.

Túto radostnú udalosť oslávili sme dňa 13. mája 1945 na spoločnej oslave okolitých obcí v Rozvadzoch – na dvore veľ'kostatku. Slávnosť mala veľ'kolepý ráz, zúčastnili sa vojaci sovietski, rumunskí a delegáti z Trenčína. Slávnostnú reč mal Štefan Štukovský, Dr. Kornel Haim, J. Škúci, Ján Mojžiš. Za sovietsku armádu nadporučík Červenej armády a rumunský major – pozdravili slávnosť. Rumunská vojenská hudba hrala i pri slávnostnej prehliadke vojska a milície. Pri slávnosti dala čata milície tri salvy na znak vďaka za ukončenie vojny. Oslavy sa zúčastnilo mnoho ľudí.

V tejto dobe už politickí agitátori chodili do dedín, aby organizovali politické strany. Pisateľ kroniky Štefan Štukovský – ako člen Revolučného okresného národného výboru v Trenčíne – žiadal, aby sa upustilo predbežne od politickej agitácie, pokiaľ sa ľud neutiší, avšak tento názor neprešiel, a preto sa začalo organizovať.

V našej obci sa založila Demokratická strana i Komunistická strana Slovenska.

Zapísal učiteľ Štefan Štukovský

Areál veľ'kostatku, kde sa konali oslavy konca vojny

Pán farár Ján Škára

Historické postavy

Zapísal sa nezmazateľne do života občanov našej obce. Ako evanjelický farár v nej pôsobil od polovice tridsiatych rokov do konca rokov šesťdesiatych minulého storočia. Prežil spolu s občanmi vtedajších štyroch obcí vojnové roky, ťažké roky po nástupe komunistickej moci, temné roky päťdesiate i závan miernej slobody rokov šesťdesiatych. Vychoval, oddal, pokrstil či pochoval stovky spoluobčanov. Dodnes si na pána farára Jána Škáru pamätajú a spomínajú občania našej obce. Ako viacerí jeho bývalí „konfirmanti“ hovoria, nebol voči deťom a mládeži prísny, mal ľudský prístup a bol vo verejnosti obľúbený.

Ján Škára v kostole

Ján Škára sa narodil 10. 1. 1903 v Novom Meste nad Váhom rodičom Michalovi Škárovi a Anne, rodenej Michalovej, ktorí jemu a aj jeho sestre dali zdravý základ do života. Mladý Ján navštevoval základnú školu a gymnázium vo svojom rodisku. Ako nám jeho syn Branislav prezradil: „Už v týchto časoch sa u neho prejavila veľká záľuba v turistike a po príchode do Malých Stankoviec vodil deti a tiež kamarátov po miestnych horách. Tu naberal energiu pre svoju pastoračnú činnosť.“

Evanjelickú teológiu študoval v Bratislave a vo Francúzsku, v Montpellier. Kaplánom bol v Liptovskom Mikuláši a v Krajnom v rokoch 1927-28. Jeho farárska služba sa začala v Novej Lehote, tam pôsobil v rokoch 1929 až 1930, pokračovala vo Veľkých Levároch v rokoch 1930 až 1935. Do Malých Stankoviec prišiel pôsobiť 24. 11. 1935. V tých časoch to bolo ešte na tzv. starej fare, kde ako spomínajú jeho deti, žili normálny život, ničím sa nelíšiaci od ostatných ľudí. Zapájali sa do spoločenského života, vzdelávali deti v miestnej fare. Časť tohto areálu hovorievali miestni „utiereň“ (myslíme si však, že to bola skomolenina slova „učiereň“), kde sa pripravovali deti na svoju konfirmáciu a učili.

Do Stankoviec prišiel už spolu so svojou manželkou Annou Škárovou, rodenou Žemberovou, narodenou 9. 12. 1910 v Novom Meste

(dcérou známeho krajčírka, svadbu mali v roku 1929)) a tromi deťmi – Vierou, Ivanom a Boženou. Na fare v Stankovciach sa im narodilo ďalších 6 detí - Jarmila, Dušan, Ján, Darina, Branislav a Igor. Dušan ako polročný zomrel a je pochovaný na malostankovskom cintoríne. Syn Branislav nám povedal: „Ako deti i celá rodina sme sa tu cítili prirodzene. Vôbec sme si nepripúšťali, že by sme mali či mohli byť niekde inde. Otec nemal príliš veľa voľného času, bolo sa treba o všetko starať, obrady, krsty, svadby, pohreby, výchova. No a my sme museli pomáhať.“

Bol veľkým znalcom a zároveň čitateľom slovenských kníh. Jeho osobnými priateľmi boli propagátori slovenskej knižnej tvorby, nasledovatelia Mateja Hrebendu, ktorí sa v Malých Stankovciach vždy zastavili u neho na svojich cestách po Slovensku, keď v krošniach na chrbte nosili knihy. Pán Škára si vždy nejaké kúpil. Mal svoju kanceláriu so zvláštnym vchodom v starej fare a tam bolo neuveriteľné množstvo kníh. Každého v nej prijal, či bol evanjelik, katolík alebo žid, vypočul a každý bol pre neho zvláštnym hosťom. Takto na neho spomínajú doteraz jeho pamätníci.

V evanjelickom cirkevnom zbere v Trenčianskych Stankovciach zanechal nezmazateľnú stopu a požehnané duchovné dielo. Pôsobil tu

Ján Škára

ako zborový farár necelých 32 rokov. Ako sme sa dozvedeli, veľkých pomocníkov mal v rade presbyterov u Štefana Pevného z Rozvázdz (bývalého richtára, vojaka z 1. svetovej vojny a majstra lodiaru) a u pána Adama Hudeca z Malých Stankoviec, ktorého prezývali „komunista“, lebo naživo videl v Rusku Lenina (napriek tomu bol veľmi silno veriaci). Počas jeho pôsobenia v našej dedine došlo k mnohým spoločenským zmenám. Nemal problémy s vtedajšou mocou, no musel rešpektovať, ako sa z bývalej malostankovskej cirkevnej školy postupne stávala budova osvetovej besedy, kde sa premietali filmy, na chvíľu aj požiarna zbrojnica, až skončila ako akýsi spoločenský dom, kde sa postupom rokov k nemu dostali chovatelia a zväz mládeže.

Syn Branislav spomína: „V päťdesiatych rokoch bývali v dedine veľké povodne. Pri jednej takej sme sa ako deti hrali vo verande starej fary, keď sme zrazu zbadali ako voda v potoku stúpa. Zrazu plávali v rozvodnenom jarku zajačičky, dokonca živé prasa a voda stále stúpala. Mama porobila krik a ratovala nás do kostola na choris (balkón). I tam sme však nemali pokoja, a tak nás vydurila až k hornej zvonici na kopci nad kostolom. Odtiaľ sme sledovali rozvodnenú ríavu potoka.“

Ako nám povedali jeho deti. On nemal problémy so štátnou mocou, no ony sa ťažšie prebýjali životom, veď boli deťmi evanjelického farára, a to v bývalom režime bolo skôr na príťaž. V živote ich rodinu postihla okrem smrti malého syna Dušana aj tragédia najstaršieho syna Ivana, ktorého počas vojenskej služby zastrelili vojaci záškodníci na Šumave v južných Čechách, ktorí sa chceli prebiť v roku 1955 do západného Nemecka.

Malostankovčania si radi spomínajú, ako sa počas jeho pôsobenia vo farnosti vždy na Vianoce kostol krásne zaskvel v strieborno-bielej výzdobe. Chodili ho obdivovať ľudia z celých Stankoviec. Pani Brigita Lahká na neho spomína: „On bol s mojím dedkom, pánom Adamaťom (majiteľom Belovca), jedna ruka. Stretávali sa denno-denne. Každú nedeľu sa navštevovali a dávali si bielu kávu s koláčikom, to mali takú spoločnú záľubu. Ja odvtedy viem, že v evanjelickom kalendári sa slávi meno Ján po 2. Sviatku vianočnom (teda Štefanovi), lebo obaja boli Jánovia a chodili si navzájom vinšovať. Pán farár Škára bol pohodový a kludný človek.“

Pán Ján Škára počas svojho pôsobenia v Malých Stankovciach pokrstil 1032 detí. Prvý pokrstný bol Ondrej Bolech a poslednou Jana Lahká, dcéra Rudolfa Lahkého a Zuzany, rodenej Zemanovičovej - obaja z Krivosúd Bodovky. Na poslednej ceste odprevadil mnohých ľudí, prvý pohreb bol pri Anne Kadlečíkovej, rodenej Kadlečíkovej z Malých Stankoviec a posledný pohreb vykonal v rodine Ondreja Zemánka vo Veľkých Bierovciach.

Konfirmáciu pri farárovi Škárovi slávili mnohí mladí ľudia, vrátane všetkých jeho detí. Svoje „áno“ si pred tvárou Božou v evanjelickom chráme

pri farárovi Jánovi Škárovi povedalo mnoho párov. Ten posledný bol Ivan Šimo z Kálnice a Anna, rodená Ďurišová, z Veľkých Stankoviec.

Pani farárka Jarmila Petruľová nám poskytla cenné informácie z jeho pôsobenia na našej fare a dodala: „V zmysle slov z Biblie, kde čítame v liste Židom 13,7-8 - Spomínajte na svojich vodcov, ktorí vám zvestovali slovo Božie. Pozorujte, aký bol koniec ich správania, a napodobňujte ich vieru. Ježiš Kristus ten istý včera i dnes i naveky... Ďakujeme Pánu Bohu za pána farára Jána Škáru, ktorý bol súčasťou histórie mnohých našich rodín.“

Evanjelický farár Ján Škára pôsobil v miestnom cirkevnom zbore až do 30.6. 1967, keď odišiel do dôchodku. Nahradil ho nový mladý kňaz Ondrej Prostredník, ktorého slávnostná inštalácia sa konala 3.9.1967.

Ján Škára po odchode na dôchodok žil v Trenčíne. Skonal 2. 5. 1969 po krátkej, ale ťažkej chorobe a je pochovaný na evanjelickom cintoríne v Trenčíne. Chceli by sme touto cestou poďakovať pánovi Branislavovi Škárovi, pani Jarmile Petruľovej, pani Brigite Lahkej a pani Dr. hoslave Zemánkovej za poskytnuté informácie.

Dušan Pevný

Po žatve vo Veľkých Stankovciach

Historické foto

Zlaté časy divadla v Sedličnej

Písal sa rok 1968 a rok 1969. Pod režisérskou taktovkou pani učiteľky Adamcovej a pani Marušincovej bola na miestnej škole našťudovaná a odohraná veľmi úspešná divadelná hra „Skúšky čerta Belinka“. Táto divadelná hra mala veľký úspech nielen v miestnej škole, ale i v obci. Popri agilnom divadelnom krúžku v miestnej ZDŠ kvalitne fungoval i spevácky a hlavne tanečný krúžok. V auguste v roku 1968 sa vedeniu ZDŠ podaril husársky kúsok, keď členovia (žiaci) speváckeho a tanečného krúžku sa spoločne s vedením ZDŠ zúčastnili zájazdu do bývalej Juhoslávie (dnešné Chorvátsko). Konkrétne do mesta Pula na polostrove Istria. Bolo to všetko na základe tzv. družby so základnou školou „Ovo Lola Rybar“ v meste Pula. Pamätníci a účastníci zájazdu si to všetko určite pamätajú.

Tu niekde bol položený akýsi základ vzniku a oživenia divadelníctva v Sedličnej. Partia okolo Jozefa Opatovského, Jána Šmatláka, Milan Kaššu, Milana Ondrčku, Milana Hrušovského, Anny a Márie Šmatlákovovej, Anny Staníkovej, Marty Staníkovej, Milana Ježka, Jána Zemánka st., Petra Beňoviča a iných skončila dochádzku v ZDŠ vo Veľkých Stankovciach. Tak ako to už býva, všetci sa následne rozbehli po stredných a učňovských školách v Trenčíne a širokom okolí. Jednotlivé putá medzi nimi však zostali. V Sedličnej v tom čase veľmi dobre pracovala Osvetová beseda pod vedením p. učiteľky Tanáčovej, ktorá viedla v obci i miestnu ľudovú knižnicu. Tu niekde vznikol spoločný nápad, ako oživiť a svojím spôsobom nadviazať na pokračovanie divadelnej tradície v obci Sedličná, ktorú kedysi v predvojnových rokoch začali v obci budovať dedovia a staré matere.

Je treba pripomenúť, že život na dedine nebol v tom čase vôbec jednoduchý. Každý deň po príchode z práce sa muselo chodiť pracovať na role, záhumienky, do záhrad a pod. Pasenie kráv na pasienkoch bolo brané ako relax. Slovo dalo slovo, a tak sa stará partia dala znova dohromady. Režisérskej funkcie sa spolu s učiteľkou Emíliou Tanáčovou ujal Rudolf Opatovský.

V roku 1969 sa teda začalo s nacvičovaním estrády. Premiéra bola v zime 1970 a malo to v obci veľký ohlas. Na základe tohto veľkého ohlasu režisér Rudolf Opatovský prišiel na konci roka 1970 s návrhom našťudovať a nacvičiť náročnú 5 - dejstvomú drámu pod názvom „Svedomie“. Uvedenú divadelnú hru na motíve novely Mila Urbana napísala a upravila Terézia Vansová. To už bola iná káva i pre režiséra kvalit pán Opatovského. V prvom rade musel nájsť dostatočný počet vhodných hercov na jednotlivé herecké role. Nájsť 16 hercov v tak malej dedine ako bola obec Sedličná nebolo vôbec ľahké. Nakoniec sa to režisérovi podarilo a v decembri v roku 1970 sa začalo nacvičovať. Zima bola tuhá. Vždy pred nácvičkom sa muselo v starom kultúrnom dome riadne zakúriť. Nacvičovalo sa 3-4 krát do týždňa, vždy až do neskorej noci. Úsilie a chuť všetkých dokázat

Divadelníctvo

niečo výnimočné sa nakoniec oplatilo a po 3 mesiacoch sa mohlo hrať. Prípravu, organizáciu a manažovanie predstavenia mala na starosti pani učiteľka Tanáčová. V marci 1971 sa v obci Sedličná odohrala premiéra. O toto predstavenie bol enormný záujem i v okolitých obciach.

Režisér a celý herecký súbor si dal na niekoľko mesiacov od divadla pokoj. Lenže ten pokoj bol len relatívny a po troch mesiacoch ničnerobenía režisér pán Opatovský prišiel znova s novým nápadom, a to skúsiť niečo nové a výnimočné. Teraz to mala byť veselohra v 3 dejstvách od juhoslovanského autora Pera Budaka s názvom „Klbko“. Dej tejto hry sa odohrával v polovici 20. storočia v malom mestečku Like v bývalej Juhoslávii. Krčmárka Roža žije 20 rokov bez muža, ktorý odišiel za prácou do Ameriky. Občas si napíše niekoľko listov a v poslednom liste jej muž napísal, že by sa chcel vrátiť. A tu sa začína celý dej zamotávať. Do klbka lží, klamstiev, podvodov a záletníctva sú zapojení priatelia, deti, aj ich rodinní príslušníci a taktiež nič netušiaci cestujúci. Na záver sa však všetko vyjasní a vysvetlí a pravda vyjde najavo. Je možné skonštatovať, že táto veselohra bola vrcholom práce hereckého súboru a režisérskych i iných schopností pána Opatovského. Túto hru nielenže režíroval, ale vo svojej stolárskej dielni zostavoval a zbíjal jednotlivé časti kulís. Kulisy museli byť veľmi pevné a odolné, pretože museli vydržať enormnú záťaž pri skákaní hercov z okien, keď utekali zo záletov a pod. Premiéra sa napokon odohrala v plánovanom termíne v marci roku 1972. Hra mala veľký úspech nielen v obci Sedličná, ale i vo všetkých okolitých obciach. V tejto hre sa naplno zvýraznili herecké schopnosti jednotlivých členov súboru, hlavne však výkon Marty Staníkovej, ktorej bolo odborom kultúry v Trenčíne udelené ocenenie za vynikajúce stvárnenie hereckej role Antuše. Naštudovaním a odohraním tejto hry v niekoľkých reprízach v obci a v širokom okolí je možné s určitou povedať, že to bol ten pomyselný vrchol divadelníctva, ktorým sa skončila veľmi úspešná éra obnovenia divadelníctva v Sedličnej. I keď sa v budúcnosti podarilo v obci nacvičiť a odohrať ešte jedno divadelné predstavenie, už sa nikdy nepodarilo vytvoriť tú správnu partiu ľudí a vniesť do toho tú správnu atmosféru, chuť a entuziazmus, ktorý je v ochotníckom divadle tak potrebný.

Veľká vďaka všetkým, ktorí boli v tých zlatých časoch v Sedličnej pri tom.

Jozef Opatovský

O vzniku pálení

Tradície

Ovocinárstvo okolia Trenčína a Prievidze má dlhodobú tradíciu. Archeologické nálezy dokazujú, že jablone, hrušky, slivky a broskyne sa na našom území pestovali už 4 – 5 tisíc rokov pred n. l. Na rozvoj ovocinárstva a pestovanie viniča hroznorodého na juhozápadnom Slovensku (až po oblasť Trenčína) mali vplyv vpády rímskych légii v 1. až 4. storočí. Rimania u nás zaviedli pestovanie ušľachtilých druhov ovocia a viniča, ktoré boli pravidelnou súčasťou ich stravovania.

Ilustračné foto

Výroba pálenky bola na území Slovenska známa už v 12. storočí. Vyrábala sa prevažne z vína, od 15. storočia najmä z obilnín a ovocných štiav. Od 16. storočia vzrástla produkcia pálenky najmä v šľachtických páleniciach a v mestách, ale aj v poddanských mestečkách a na dedinách. Pálenka bola výhodným obchodným artiklom. V 1. polovici 18. storočia sa zakladali prvé manufaktúry na výrobu liehu. V 30. rokoch 19. storočia sa na pálenie začali využívať aj zemniaky, ktoré sa na tento účel pestovali na veľkých výmerách, často na úkor konzumných sort. Negatívne sa to prejavilo najmä v čase hladomorov. V časoch Tureckých vojen sa ľud naučil páliť pálenku z obilia, čo dospelo do takeého štádia, že napríklad vrchnosť z Kremnice v roku 1580 žiadala od kráľa zákaz pálenia a v roku 1583 zákaz varenia piva. V dnešnej dobe je na Slovensku okolo 180 legálnych pestovateľských páleníc, ktoré

vyprodukujú ročne priemerne 2 milióny litrov približne päťdesiatpercentného ovocného destilátu. Najviac je ich v okresoch Nitra, Trenčín a Púchov.

Najbližšia pálenica, kde môžu teraz naši občania vypáliť časť svojho ovocia sa nachádza v Selci, ale nebolo tomu vždy tak. Pálenica bola podstatne bližšie, ba dokonca boli až 2 prevádzky na výrobu destilátov, a to v Sedličnej. Do kroniky Sedličnej vtedajšia kronikárka pani učiteľka Alojzia Bacová v roku 1935 zapísala: „Na južnej časti obce Sedličná je majer, ktorý patrí Považskému cukrovaru, úč. spol. Nachádza sa v ňom aj hospodársky liehovar (pálenica), ktorý bol postavený v roku 1910 vtedajším majiteľom majera dr. Aladárom Déchyom.“ V roku 1943 bola zriadená ďalšia pálenica, a to na hospodárstve pani Žolnayovej, a páliť sa tam výborná slivovica. Táto pálenica zanikla koncom leta 1948.

Z archívnych materiálov sa dozvedáme, že v roku 1925 požiadala dr. Aladár Déchy, majiteľ majera, o vodoprávne povolenie na použitie vody potoka, jarku a cesty pre cieľ liehovaru. Župný úrad v Turčianskom Sv. Martine, pod ktorý vtedy spadala aj obec Sedličná, vydal 14. 9. 1925 pod č. 32.036/1925 výrok k tejto žiadosti, ktorý vám prinášame v plnom znení:

„Na žiadosť dr. Aladára Déchyho (zast. Karol Petráš, pravotár v Trenčíne), následkom odborného posudku zem.-tech. oddelenia župného úradu v Turčianskom Sv. Martine číslo 32.036 / 1925 zo dňa 25. augusta 1925 a v smysle §. 163. vodného zákona termín na komisionálnu pochôdzku a pojednávanie na deň 10. októbra 1925 (sobota) na pol 12. hodinu do obce Sedličnej na samé miesto určujem na trovy žiadateľa, s tým výslovným vyzvaním, že prípadné písomné námietky môžu byť najneskoršie do 18. októbra 1925 u notárskeho úradu v Sedličnej, alebo pri pochôdzke samej podané, ináč sa bude považovať, že záujemci súhlasia so zamýšľaným projektom a potrebným k tomu prípadným postúpením, alebo zaťažením pozemkov. Zastupovaním župného úradu poverujem župného hlavného notára Karla Vérffyho z Turčianskeho Sv. Martina. Členovia komisie zídu sa v určený deň o trištvrte na 11. hodinu v okresnom úrade v Trenčíne, odkiaľ sa pôjde povozom do Sedličnej. Plány, technický opis, odborný posudok budú v úradných hodinách na obecnom dome v Sedličnej, počnúc dňom 18. septembra až do dňa 18. októbra, na verejné obozretie vystavené. Notársky úrad v Sedličnej predostrie vyložené spisy s prípadnými námietkami dňa 10. októbra 1925 na župný úrad v Turčianskom Sv. Martine. Predstavenstvo obce Sedličnej sa vyzýva, aby pripojený plán, technický opis, odborný posudok na obecnom dome vystavilo, tento výrok v obci zvyčajným spôsobom na verejnú známosť uviedlo a všetkých záujemcov o tom upovedomilo, ďalej plány a svedectvo o vyhlásení výroku povereníkovi župného úradu pri pochôdzke odovzdalo. Vymenovanie dávky za vyhotovenie odborného posudku prevedie sa pri komisionálnom jednaní.“

Tolko teda z histórie, tieto bývalé pálenice sú už veľmi dávno minulosťou a našim občanom neostáva nič iné, ako chodiť páliť do Selca alebo do pálení v blízkom okolí. Aj keď existujú aj čierne pálenice, neoplatí sa riskovať a poškodiť si zdravie, ale takéto pálenie je aj protizákonné. A čo dodať na záver? Nech sa vám urodí čo najviac kvalitného ovocia bohatého na cukor, a keď pôjdete páliť, nech vám dobre tečie. Hovorí sa, že kvalitný ovocný destilát je v malých dávkach ako liek, treba ho vychutnať, ale piť s mierou a neprehnať to.

Štefan Šmatlák

Pozvánka na výstavu

LAUGARICIO CUP 2020

Výstava zvierat

s medzinárodnou účasťou
o titul majstra Trenčianskeho regiónu:

súčasťou výstavy bude:

- 20. klubová špeciálka chovateľov husí a kačíc,
- 11. memoriál R. Mojžiša, 12. špec. výstava nutrií. (iba v sobotu)

Areál pri požiarnej zbrojnici
TRENČIANSKE STANKOVCE

sobota: 24. X. 2020 09.00 – 17.00 hod.

nedeľa: 25. X. 2020 09.00 – 13.00 hod.

Informácie : +421 905 744 599

Plážový volejbal

Mladé talenty

Volejbal má v našej obci svoju tradíciu. Jednou z jeho odnoží je aj plážový volejbal. Viacerí sa pri spojení našej obce s plážovým volejbalom iba pousmejú. I keď nie sú tu žiadne podmienky pre tento šport, máme v obci nadšencov, ktorí ho už niekoľko rokov vykonávajú. Informáciu o týchto športovcoch nám poskytol pán Dušan Dutko. Na základe jeho informácie sme sa porozprávali na danú tému s mladými mužmi Petrom Žiačekom a Martinom Záhumenským.

Peter Žiaček a Martin Záhumenský

Peter, Martin, aké boli vaše začiatky v danom športe?

-Peter: „S volejbalom som začal pred piatimi rokmi, s plážovým volejbalom som sa stretol až po ukončení štúdia v Brne cca pred tromi rokmi.“

-Martin: „Rodičia, súrodenci hrávali volejbal v Sokole, ja som sa mu aktívnejšie venoval tak od pätnástich rokov. Posledné tri roky hrávam plážový volejbal s Petrom.“

Kde sa dá plážový volejbal hrať?

„Plážový volejbal hrajú proti sebe družstvá po dvoch členoch na pieskovom ihrisku s rozmermi 16x8 m. Začínali sme na ihrisku pri bývalej firme Regál v Trenčíne, v Bánovciach, kde je podobná partia, ako i na Zelenej vode. Postupne sme spoznávali nových ľudí, takže teraz chodíme hrať do viacerých miest, Žiliny, Bratislavy, prípadne Brna. V súčasnosti by sme

mohli hrať takmer každý víkend. V Trenčíne je ihrisko v areáli golfového ihriska na Ostrove, najbližšie je v obci Trenčianska Turná“

Každý šport vyžaduje svoje technické prostriedky - oblečenie, čo je potrebné pre plážový volejbal?

„Plážový volejbal je v tomto smere nenáročný šport. V lete okrem lopty, športové oblečenie tvoria trenky, prípadne plavky. V zime, keď sa hráva plážový volejbal v podstatnej časti v nafukovacích halách, je vhodné mať k dispozícii neoprénové ponožky a termo oblečenie, keďže v týchto halách je pomerne chladno.“

Turnaje sú vo viacerých mestách, kto hradí náklady spojené s účasťou na turnajoch?

„Náklady na turnaje si hradíme zo svojho vrecka (štartovné, doprava a iné). Ročné náklady

dy spojené s účasťou na turnaji na osobu sú cez 300,- €. Podstatnú časť turnajov usporiadajú súkromné osoby, je pomerne ťažké zdokladovať účasť na danom turnaji. Čiastočnú finančnú pomoc na našu činnosť sme dostali i od organizácie Sokola. Myslíme si, že problematika financovania športu v obci by si zaslúžila väčšiu pozornosť.“

Hráva s vami plážový volejbal ešte niekto zo Stankoviec?

„Napríklad Tomáš Sedláček. Väčšinou sa však hrajú tzv. „šestkové turnaje“ klasického volejbalu, t.j. družstvá majú po šiestich hráčoch. Organizácia Sokol organizuje už niekoľko rokov v obci tradičný vianočný turnaj. Pravidelne sa zúčastňujeme turnaja v Starom Hrozenkove, ako i na iných miestach. Väčšinou sa tu však hrá volejbal na tvrdých povrchoch.“

Ste spokojní s možnosťami športového vyžitia v Trenčianskych Stankovciach?

„Určite by to mohlo byť i lepšie. V poslednom čase vidieť snahu zlepšiť podmienky pre šport v obci. Vybudovanie multifunkčného ihriska v Sedličnej, rekonštrukcia multifunkčného ihriska na Oddychovom centre v Rozvadzoch. My, pri plážovom volejbale, by sme prijali, aby sme nemuseli chodiť trénovať po okolitých dedinách, mestách, ako napríklad do Trenčianskej Turnej, kde si vytvorili pred 2-3 rokmi ihrisko pre plážový volejbal. Privítali by sme, keby sa podobné ihrisko vybudovalo i v našej obci. Ako sme zisťovali možnosti, bolo nám povedané, že ihrisko by nebol problém, skôr je problém určenie lokality. Myslíme si, že vhodný priestor by bol i v areáli Oddychového centra.“

Napriek tomu, že spolu hráte iba tri roky, aké máte športové úspechy?

„Pred rokom na turnaji v Bratislave, na Draždiaku, za účasti viac ako tridsiatich družstiev sme boli vicemajstri Slovenska medzi neregistrovanými hráčmi. Pôvodne sme išli na tento turnaj s cieľom zahrať si čo najviac zápasov. Vyhrali sme tiež nejaké krajské turnaje. V Trenčíne na turnaji sme boli ako team prvý, vo Zvolene druhý, v Brne na turnaji sme obsadili tretie miesto.“

Aká sú vaše ciele do budúcnosti?

„Chceli by sme vyskúšať najvyššiu súťaž v plážovom volejbale na Slovensku. Veríme, že sa kvalifikujeme a v úvode uhráme niekoľko dobrých zápasov. Samozrejme, po čase by sme radi postupne obsadili v danej súťaži i lepšie umiestnenia. Naša webová stránka je www.volejbalstankovce.sk.“

Peter, Martin, ďakujem vám obojom za rozhovor. Prajem vám do budúcnosti veľa športových úspechov a verím, že budeme mať možnosť vás vidieť hrať plážový volejbal i v Trenčianskych Stankovciach.

Jozef Kadák

Vladimír Sedláček – pravý krajný záložník Športové osobnosti

Vladimír Sedláček - stojaci úplne vpravo

Futbal v rodných Rozvadzoch začal hrať dva roky pred vojnou tesne po skončení učilišťa v Trnave. Keďže ešte na začiatku jesennej sezóny nemal 18 rokov, tak prvé majstrovské zápasy odohral na registračky starších spoluhráčov. Dnes má takmer 78 rokov a s manželkou Helenkou, rod. Minárikovou, bývajú v Rozvadzoch s jednou z ich troch dcér.

V roku 1961 narukoval na vojnu a počas vojenčiny hrával za svoj útvar len priateľské zápasy. V roku 1963 sa vrátil hrať futbal do Rozváz až do nejakého roku 1967. V tom období bola o futbalových funkcionároch núdza, a tak pán Sedláček nebol iba hráčom, ale aj trénerom, vedúcim mužstva a zapisovateľom, až dokým sa mužstvo – futbal v Rozvadzoch nerozpadol.

Prevažne hral na poste záložníka. Systém rozloženia mužstva bol: traja v obrane, dvaja v zálohe a piati útočníci. Nemal šancu dať veľa gólov, ale ako pravý krajný záložník vedel ujsť súperovej obrane a po dlhých „outoch“ spoluhráča šiel zavše sám na bránu a strelil gól. Za zápas strelil najviac dva góly.

Po rozpade rozvadzského futbalu založili Trenčianske Stankovce futbalový klub, v ktorom pokračovalo jeho futbalové pôsobenie. Na začiatku sa stal trénerom pán Majerčík, ktorý mal zásadu: „Kto najlepšie zabehne na šколе 100 m šprint, ten bude hrať v zápase“. To mu vydržalo pár zápasov, pokým nezistil, že musia nastúpiť chalani, ktorí možno pomalšie zabehli stovku, ale vedia hrať futbal.

Keď už postavili prvé ihrisko pre klub Trenčianske Stankovce, patrilo sa, aby Stankovce mali aj kvalifikovaných trénerov. Na trénerské kurzy teda poslali troch adeptov, a to pána Vladimíra Sedláčka, Augustína Šabíka a Štefana Záhumenského.

Po niekoľkých sezónach na novom ihrisku sa mu stal úraz kolena. Bol na operácii a viac futbal hrať nemohol. Takto sa začala jeho úspešná trénerská kariéra. Jeho životným a futbalovým krédom je neprehrávať. Pracoval s výbornými hráčmi na tú dobu, ako boli napríklad Kamil Panák, Ferko Dohňanský – ten bol vynikajúcim strelcom gólov, a mnohými ďalšími. Bol tak úspešným trénerom, že každý druhý rok stankovské mužstvo postupovalo do vyššej súťaže. No najväčším úspechom pre neho, ako nám sám pán Sedláček povedal, bol postup do 1. B skupiny.

Za najväčších súperov Stankoviec v časech, keď hrával či trénoval, označil mužstvá Melčíc-Lieskového a Skalky n/V. Vždy boli na horných priečkach a snažili sa postupovať.

Každý, kto chodí na futbal, pracuje vo futbalovom klube alebo bol hráčom, zažil veľa humorných zážitkov. Vladko Sedláček nám jeden rozpovedal:

„Je to zážitok spojený s prvou skúsenosťou s alkoholom. Ako učeň som si chodil zahrať futbal so staršími chlapmi z Rozváz. Jedného dňa sme mali dohodnutý priateľský zápas na Bodovke. 90 minút zápasu prebehlo ako voda. Po zápase sa išlo uhasiť smäd do bodovskej krčmy. Ako mladý chlapec som skromne sedel a čakal, pokým na bicykloch pôjdeme späť domov.“

Chlapi, už trochu potúžení pivom a páleným, ma začali ponúkať sladkou vodkou, že vraj slabým alkoholom. Nechcel som zaostávať, tak som si jedno – dve pol deci s nimi dal. Cesta medzi Stankovcami a Bodovkou nebola asfaltová, ale vysypaná štrkom a nerovná. Potúžených chlapov napadlo, že by sme si mohli dať po ceste preteky na bicykloch. No a čo čert nechcel, nabehol som na jeden ten hrboľ a „cestná lišaj“ bola na svete. Jazva pod nosom mi zostala ako pamiatka na toto priateľské futbalové stretnutie.“

Monika Pevná

Redakcia HLAS

Noviny pripravili: Ing. Martin Jurčo, Gabriel Kadák, Bc. Monika Pevná, Ing. Jozef Kadák, Bc. Radovan Siva, Dušan Pevný, Pavol Kurtiš
Ing. Štefan Šmatlák, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Ing. Vendelín Sedláček, Dominika Mojžišová, Pavol Múdry, Mgr. Vlasta Pevná - korektúry.
Grafická úprava: Jano Kukučka, Tlač: DUO PRINT s.r.o., L. Podjavorinskej 5, Nové Mesto nad Váhom, Prevádzka Trenčín Náklad: 1000 ks.
Periodicita vydania: 6x ročne. Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15.
Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadze 501, 913 11 Trenčianske Stankovce

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.

Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu: hlas.stankovce@gmail.com.

